

Осмомисла у 1154 році на деякий час призупинив дані протиріччя, які розгорілися з новою силою тільки на початку XIII ст.

В цілому, "угорський фактор" став як прямим, так і опосередкованим чинником остаточного занепаду Київської держави і знайшов своє втілення у гнучкій дипломатичній грі угорського двору та політичній короткозорості руських князів.

1. Грабовецький В.В. Історія Прикарпаття в 5 т. – Івано-Франківськ, 1995. – Т.1. – 208 с.
2. Грушевський М.С. Історія України-Руси в 10 т., 11 кн. – К.: Наукова думка, 1992. – Т.2. – 640 с.
3. Кузич-Березовський І. Жінка і держава. – Львів: Світ, 1994. – 286 с.
4. Літопис Руський. – К.: Дніпро, 1989. – 590 с.
5. Пашуто В.Т. Внешняя политика Древней Руси. – М.: Наука, 1968. – 472 с.
6. Толочко П.П. Киев и киевская земля в период феодальной раздробленности XII-XIII вв. – К.: Наукова думка, 1980. – 223 с.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ ПРИКАРПАТСЬКОГО КРАЮ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

*Олена Гайдукевич,
II курс, історичний факультет.
Науковий керівник – Гаврилів Б.М.,
кандидат історичних наук, доцент.*

14 жовтня 1997 р. в Івано-Франківську по вул. Мирона Тарнавського відкрився Музей Визвольних Змагань Прикарпатського краю. Численні фотографії, схеми, картини, брошури, документи, посвідчення, інші експонати вдало демонструють героїчне минуле та славу спадщину нашого народу в різні історичні періоди – від Київської Русі до сьогодення. Проте найбільш широко подано матеріали періоду визвольних змагань ХХ-го століття. Це – січове стрілецтво, ЗУНР, ОУН-УПА.

Працівниками музею зібрано колекцію зброї, якою користувалися захисники України в період 1-ї світової війни, зразки бойових нагород, бойове спорядження січових стрільців, предмети їх повсякденного вжитку тощо. Демонструються фотографії групи членів тогочасних молодіжних патріотичних організацій – "Сокіл", "Пласт" і "Січ"; представлено карти бойових дій; примірник газети "Народна воля" від 24 січня 1919 р., в якій йдеться про святкування об'єднання ЗУНР і УНР в Києві, подано звернення до народу про вступ в армію УНР, текст 1-го Універсалу УНР, численні фотографії державних і військових діячів: Кирила Трильовського, Івана Боберського, Костя Левицького, Євгена Коновальця, Михайла Грушевського, Симона Петлюри, Євгена Петрушевича, Дмитра Вітовського та

III Демонструється прапор УСС власноручно вишитий вже в наші дні мистецтвознавцем з Івано-Франківська п. Мирославом Аронцем.

Живим болем минулих днів промовляють до нас документальні матеріали розділу "Патріоти України – жертви фашистських та сталінських репресій". Це – фотографії розстрілу фашистами у Станіславі 17 листопада 1943 р. 42 в'язнів – членів ОУН, вина яких одна – організація збройного опору фашизмові на Прикарпатті; стенди, що демонструють жахливі наслідки штучного голодомору на Україні у 1932-1933 рр.; фотодокументи численних братніх могил – жерв сталінського режиму у м.Надвірні, с.Посічі, Белелуя, Черемхів та ін. І місце скорботи народної – Дем'янів лаз в Івано-Франківську, де віднайдено останки 532 осіб – в'язнів сталінської тюрми, закатованих енкаведистами у 1941 р. Тут – рештки одягу і взуття нещасних, клаптики вцілілих документів, ложки, медальйони, цигарнички тощо. Подано перелік 22 замучених, прізвища та імена яких частково вдалося встановити. І прострелені людські черепи та жіночі коси...

Окремим розділом подається героїчна боротьба ОУН-УПА на Прикарпатті в роки 1-ї світової війни. Демонструються фотографії та малюнки Андрій Мельника, Степана Бандери, Романа Шухевича, Степана Ленкавського, Василя Андрусяка, Миколи Твердохліба, Володимира Чав'яка та багатьох інших провідників народного опору; подано зразки бойових нагород УПА, колекцію зброї, якою користувалися повстанці, демонструється повне бойове спорядження воїна.

Широко представлено матеріали про поета, публіциста, речника підпільної героїчної боротьби на теренах краю Михайла Дяченка (Марка Боеслава, Гомона). 31 березня ц.р. тут, в залі музею, відкрито постійно діючу виставку історико-документальних та поетично-художніх матеріалів поета, присвячену 90-річчю від дня його народження. Дбайливо зібрані впродовж майже 10 років дослідником з Івано-Франківська п.Зіновієм Бойчуком численні документальні матеріали живо відтворюють нам життєвий шлях цього героя, патріота, журналіста і письменника. Це – перший номер газети "Шлях Перемоги", датований 1-шим травнем 1945 р., матриця титульної сторінки художньої збірки "Хай слава луна" (1949), титульна сторінка збірки "Гарячий цвіт" (1950), довоєнні збірки поета: "Істри" (1936), "Юні дні"(1938), "Вони прийдуть" (1941); свідоцтво Михайла Дяченка за 1-ше півріччя 8-го класу Станіславівської гімназії, численні фотографії рідних та друзів героя: батька Михайла – Василя Дяченка (травень 1917 р.,Відень), його сестри Розалії Драгомирецької, самого Михайла з братом Миколою в Подебрадах (1929, Чехія), дружини Марії Савчук з сином Святославом, охоронця з боївки М.Боеслава – Дмитра Синяка, його друкарки Тетяни Паньків (нині живе в Болехові) та секретарки Марти Свідрук (загинула у 1952 р. разом з М.Дяченком у боїві біля с.Дзвиняч) і ряд ін.

Як відомо, час загоює рани. Але мільйонні жертви нашого народу, її краших синів і дочок, принесені на вівтар свободи України – ця рана не гоїться... Незалежно від того, хто лежить в могилі: рідний чи чужий. Бо не буває чужого горя. Горе нашого народу – наше спільне горе. Як і спільна рішучість зробити сьогодні все, щоб оте гірке минуле ніколи не повторилося. І працівники музею, науковці Прикарпаття проводять широкі пошуково-дослідницькі роботи, спрямовані на збереження правдивої історичної спадщини краю.

РАТИФІКАЦІЯ БЕРЕСТЕЙСЬКОГО МИРУ

*Галина Пославська,
магістрант історичного факультету.
Науковий керівник – Карпенко О. Ю.,
доктор історичних наук, професор.*

27 січня (9 лютого) 1918 року в Бресті-Литовському заключено мирний договір між Німеччиною, Туреччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Українською Народною Республікою.

Звертаючись до питання ратифікації Брестського договору, варто зауважити, що кінцевою настановою його передбачалась, що “нинішній мировий договір буде ратифікований. Ратифікаційні грамоти мають бути обміняні якомога скоро у Відні. Мировий договір стає правосильним, оскільки в нім нічого іншого не поставлено по його ратифікації”.

Українська Народна Республіка провела ратифікацію договору 17 березня 1918 р. Попередньо була створена парламентарна комісія для детального розгляду угоди. Комісія складалася з двох секцій-юридичної та економічної. На засіданні Малої Ради 17 березня 1918 р. член юридичної секції Корчинський ознайомив Раду з висновками оголосивши, резолюцію про те, що “комісія вважає їх [договори – Г.П.] добрими і пропонує Центральній Раді ратифікувати їх”. Садовський оголосив резолюцію економічної секції, в якій зазначено, що “цей договір відповідає інтересам людності УНР” і серед поданих Малій Раді пропозицій було: “Мировий договір, заключений 9 лютого 1918 р. в Бересті-Литовському між УНР, з одного боку, і Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з другого боку, як основний, так і додатковий, в частині економічній ратифікувати”.

Після цього М.Грушевський оголосив вироблений комісією законопроект ратифікації договору, в якому ухвалено “Мировий договір затвердити, ратифікувати і виконувати твердо і непорушно, нині і на потім будучі часи, а Раді народних міністрів наказати перевести обмін ратифікаційних актів у місті, зазначеному в договорі”. Більшістю голосів цей законопроект прийнято.